

Қазақстан Республикасы Экология және табиғи ресурстар министрлігі
«Қазгидромет» РМК Атырау облысы бойынша филиалы

**АТЫРАУ ОБЛЫСЫ
БОЙЫНША ҚОРШАҒАН
ОРТАЖАЙ-КҮЙІ
ЖӨНІНДЕГІ
АҚПАРАТТЫҚ БЮЛЛЕТЕНІ**

1 тоқсан 2026 жыл

Атырау қ, 2026 ж

	МАЗМҰНЫ	Бет.
	Алғы сөз	3
1	Атмосфералық ауаның ластануының негізгі көздері	4
2	Атырау қаласы атмосфералық ауаның ластану жай-күйі	4
3	Атмосфералық жауын-шашын сапасының жай-күйі	10
4	Жер үсті суларының сапасының жай-күйі	11
5	Радиациялық жағдай	13
	Қосымша 1	14
	Қосымша 2	16
	Қосымша 3	18
	Қосымша 4	19

Алғы сөз

Ақпараттық бюллетень Ұлттық гидрометеорологиялық қызметтің бақылаужелісінде қоршаған ортаның жай-күйіне мониторинг жүргізу бойынша "Қазгидромет" РМК мамандандырылған бөлімшелері орындайтын жұмыстардың нәтижелері бойынша дайындалған.

Бюллетень мемлекеттік органдарды, жұртшылықты және халықты Атырау облысы аумағындағы қоршаған ортаның жай-күйі туралы ақпараттандыруға арналған және ластану деңгейінде болып жатқан өзгерістер үрдісін ескере отырып, ҚР Қоршаған ортаны қорғау саласындағы іс-шаралардың тиімділігін одан әрі бағалау үшін қажет.

Атырау қаласының атмосфералық ауа сапасын бағалау

1. Атмосфералық ауаны ластаудың негізгі көздері

Атырау облысы экология департаментінің хабарлауынша, Атырау қаласындағы ластанудың негізгі көздері мұнай өңдеу, тасымалдау объектілері болып табылады: "Атырау мұнай өңдеу зауыты", "Теңізшевройл" ЖШС, «НОРТ КАСПИАН ОПЕРЕЙТИНГ КОМПАНИ Н.В.» компаниясы (НКОК), АО Атырау "ЖЫЛУЭЛЕКТРОТАЛЫҒЫ", АО "Ембімұнайгаз", ТОО "WEST DALA" "ВЕСТ ДАЛА" Бұдан басқа, қалада қаланың жел соғатын екі жағында орналасқан өндірістік төгінділерді жинақтаушы екі тоған бар (солтүстік-батыс жағы - "квадратный" жинақтаушы тоғаны және шығыс жағы - "Тухлая балка"). Жинақтағышқа барлық қалалық төгінділер іс жүзінде тазартусыз жүзеге асырылады, нәтижесінде күкіртсутектің негізгі көзі – жинақтағыш қалыптасады, онда органикалық заттардың, оның ішінде мұнай өнімдерінің ыдырау процестері жүреді.

Атырау облысында бірінші санаттағы 74 кәсіпорын бар.

Атырау қаласы, Құлсары қаласы және Мақат ауданы табиғи газбен толық қамтамасыз етілген.

"ҚазТрансГазАймақ" АҚ АӨФ деректеріне сәйкес Атырау қаласы бойынша автономды қазандықтар – 80 030 бірлік, Мақат ауданы бойынша – 1783 бірлік.

2. Атырау облысы бойынша атмосфералық ауаның жай-күйі.

Атырау облысының атмосфералық ауа сапасының мониторингі.

Атырау қаласы аумағындағы атмосфералық ауаның жай-күйін бақылау 15 бақылау бекетінде, оның ішінде 2 бекетте сынаманы қолмен күшімен алу және 13 автоматты станцияда жүргізіледі (1-қосымша).

Жалпы қала бойынша Атмосфералық ауа мониторингі 19 көрсеткіш бойынша жүргізіледі: 1) қалқыма бөлшектер (шаң); 2) РМ-2,5 қалқыма бөлшектер; 3) РМ-10 қалқыма бөлшектер; 4) күкірт диоксиді; 5) көміртегі оксиді; 6) азот диоксиді; 7) азот оксиді; 8) аммиак; 9) күкірт сутегі; 10) озон; 11) фенол; 12) формальдегид; 13) бензол; 14) толуол; 15) этилбензол; 16) ортоксилол; 17) метан; 18) көмірсутек ($C_{12}-C_{19}$), 19) Ұшпа органикалық қосылыстар (ҰОҚ) .

2026 жылғы наурыз айының Атырау облысы бойынша атмосфералық ауа сапасына жүргізілген мониторинг нәтижелері.

Атырау қаласының атмосфералық ауаның ластану деңгейі «жоғары», стандарттық индекс СИ=5,8 (жоғары деңгей), ЕЖҚ=48% (жоғары деңгей).

Құлсары қаласының атмосфералық ауаның ластануы «көтеріңкі», стандарттық индексі СИ=3,2 (көтеріңкі деңгей), ең жоғары қайталануы ЕЖҚ= 0% (төмен деңгей) болып бағаланды.

Мақат поселкесі атмосфералық ауаның ластану деңгейі төмен, стандарттық индекс СИ=0,8 (төмен деңгей), ең жоғары қайталануы ЕЖҚ=0% (төмен деңгей) болып бағаланды.

Индер поселкесі атмосфералық ауаның ластану деңгейі төмен, стандарттық индекс СИ=1,6 (төмен деңгей) ең жоғары қайталануы ЕЖҚ=0% (төмен деңгей)

болып бағаланды.

Жанбай кенті бойынша атмосфералық ауаның ластану деңгейі көтеріңкі, стандарттық индекс СИ=2,5 (көтеріңкі деңгей), ең жоғары қайталануы ЕЖҚ=4% (көтеріңкі деңгей)

Ганюшкино кенті бойынша атмосфералық ауаның ластану деңгейі көтеріңкі, стандарттық индекс СИ=2,0 (көтеріңкі деңгей), ең жоғары қайталануы ЕЖҚ=0% (көтеріңкі деңгей).

Нақты мәндер, сондай-ақ сапа нормативтерінің асу еселігі және максималды жоғары жағдайлары 1-кестеде көрсетілген.

1-кесте

Атмосфералық ауа ластануының сипаттамасы

Қоспа	Орташа шоғыр		Максималды-бірлік шоғыры		ЕЖҚ	ШЖШ арту жағдайларының саны		
	мг/м3	ШЖШ о.т. асу еселігі	мг/м3	ШЖШ м.б. асу еселігі	%	> ШЖШ	>5 ШЖШ	>10 ШЖШ
Атырау қаласы								
Қалқыма бөлшектер (шаң)	0,10	0,64	1,9	3,8	4,8	17		
PM-2,5 қалқыма бөлшектері	0,0172	0,49	0,1055	0,7	0,0			
PM-10 қалқыма бөлшектері	0,0124	0,21	0,1156	0,4	0,0			
Күкірт диоксиді	0,015	0,31	0,4334	0,9	0,0			
Көміртегі оксиді	0,10	0,03	5,98	1,2	0,0	3		
Азот диоксиді	0,05	1,31	1,15	5,8	48,5	3142	3	
Азот оксиді	0,0148	0,25	0,07	0,2	0,0			
Озон (жербеті)	0,0467	1,56	0,3640	2,3	12,7	820		
Күкіртті сутегі	0,0007		0,0170	2,1	1,4	3		
Фенол	0,002	0,66	0,004	0,4	0,0			
Аммиак	0,010	0,25	0,0100	0,1	0,0			
Формальдегид	0,002	0,20	0,004	0,1	0,0			
Бензол	0,000	0,00	0,000	0,0	0,0			
Толуол	0,000		0,000	0,0	0,0			
Этилбензол	0,000	0,00	0,000	0,0	0,0			
Ортоксилол (C2H6)	0,000		0,000	0,0	0,0			

Күлсары қ.								
Қалқыма бөлшектері (шаң)	0,0000	0,00	0,1238	0,248				
Күкірт диоксиді	0,0009	0,02	0,4895	0,979				
Көміртегі оксиді	0,1242	0,04	15,8945	3,179		2		
Азот диоксиді	0,0018	0,04	0,0339	0,170				
Азот оксиді	0,0018	0,03	0,0239	0,060				
Күкірттісутегі	0,0003		0,0030	0,38				
Мақат п.								
Күкірт диоксиді	0,0010	0,02	0,0048	0,0				
Көміртегі оксиді	0,2158	0,07	1,0276	0,2				
Азот диоксиді	0,1124	2,81	0,1521	0,8				
Индер п.								
Күкірт диоксиді	0,0030	0,06	0,3654	0,7				
Көміртегі оксиді	0,0118	0,00	7,7509	1,6	0,02	1		
Азот диоксиді	0,0862	2,16	0,2496	1,2	0,1	9		
Күкірттісутегі	0,0010		0,0010	0,1				
Жанбай с.								
Күкірт диоксиді	0,0011	0,02	0,0922	0,2				
Көміртегі оксиді	0,3414	0,11	4,3272	0,9				
Азот диоксиді	0,1831	4,58	0,4918	2,5	4,4	280		
Күкірттісутегі	0,0010		0,0010	0,1				
Ганюшкино п.								
Күкірт диоксиді	0,0421	0,84	0,2941	0,6				
Көміртегі оксиді	0,0033	0,00	0,8275	0,2				
Азот диоксиді	0,1238	3,10	0,2562	1,3	0,5	30		
Күкірттісутегі	0,0017		0,0159	2,0		1		

Атырау қаласының экспедициялық бақылаулар деректері бойынша атмосфералық ауаның жай-күйі ластаушы заттардың максималды-бірлік шоғыры, күкірттісутегі бойынша №1 нүкте-Жұмыскер кенті, Жастар көшесі -1,25 ШЖШ_{м.б.}, №2 нүкте-Атырау вокзалы-1,25ШЖШ_{м.б.}, №3 нүкте - Қара өзек, қалалық булану тоғаны-3,75 ШЖШ_{м.б.}, көміртегі оксиді №1 нүкте-Жұмыскер кенті, Жастар көшесі - 3,0 ШЖШ_{м.б.}, №2 нүкте-Атырау вокзалы-2,65 ШЖШ_{м.б.}, №3 нүкте - Қара өзек, қалалық булану тоғаны-2,8ШЖШ_{м.б.}, күкірт диоксиді- 1,12 ШЖШ_{м.б.} құрады. Басқа анықталатын ластаушы заттардың шоғырлары бақылау деректері бойынша шекті жол берілген шоғырдан аспады. (2-кесте).

2-кесте

экспедициялық бақылаулар деректері бойынша атмосфералық ауаның өлшеу нәтижелері

Наименование точек		Взвешенные частицы РМ-2,5	Взвешенные частицы РМ-10	Диоксид серы	Оксид углерода	Диоксид азота	Метан	Сероводород	Углероды (C ₁₂ -C ₁₉)	Фенол	Формальдегид	ЛОС
п.Жұмыскер, улица Жастар	мг/м ³	0,003	0,003	0,47	15,2	0,141	12,0	0,010	2,3	0,003	0,010	0,0
	кратность ПДК	0,019	0,010	0,94	3,0	0,705	-	1,25	-	0,300	0,200	-

Вокзал Атырау	мг/м ³	0,002	0,003	0,460	13,26	0,164	0,9	0,010	0,3	0,002	0,002	0,0
	кратн ость ПДК	0,013	0,010	0,920	2,65	0,820	-	1,25	-	0,200	0,04	-
Черная речка городской пруд- испаритель	мг/м ³	0,001	0,004	0,560	14,03	0,010	0,0	0,030	0,3	0,001	0,001	0,0
	кратн ость ПДК	0,006	0,020	1,120	2,806	0,05	0	3,75	-	0,100	0,02	-

Ауаның жоғары және өте жоғары ластану жағдайлары (ЖЛ) (ЭЖЛ):

Атырау қаласында орналасқан №103, №109, №111, №112 және №113

бекеттерінде күкірттісутегі бойынша ауаның 10 жоғары ластану ЖЛ жағдайлары* тіркелді.

*ЖЛ және ЭЖЛ жағдайлары және қабылданған шаралар туралы толық ақпарат РМК «Қазгидромет» ресми сайтында «Экология» бөлімінде көрсетілген.

2026 жылдың 1-тоқсаны 2025 жылдың 1-тоқсанымен салыстырғанда Атырау облысындағы атмосфералық ауа ластану деңгейі:

- Атырау қаласында – өте жоғары деңгейден жоғары деңгейге дейін төмендеді;
- Құлсары қаласында – өзгеріссіз;
- Жанбай ауылы – өте жоғары деңгейден көтеріңкі деңгейге дейін төмендеді;
- Ганюшкино кентінде – жоғары деңгейден көтеріңкі деңгейге дейін төмендеді;
- Мақат және Индербор поселкелерінде – көтеріңкі деңгейден төмен деңгейге дейін төмендеді (3-кесте).

Атырау облысының ауа ластануы деңгейінің динамикасы (2025–2026 жж.)

3-кесте

Елді-мекен	Ластану деңгейі		Негізгі ластанушы заттар – ШРШм.б.-дан асу еселігі
	2025 ж.	2026 ж.	
Атырау қ.	Өте жоғары СИ – 11,1 НП – 85%	Жоғары СИ – 5,8 НП – 48%	азот диоксиді (5,8 ШРШм.б.), қалқыма бөлшектер (шан) (3,8 ШРШм.б.), озон (2,3 ШРШм.б.), күкірттісутегі (2,1 ШРШм.б.), көміртегі оксиді (1,2 ШРШм.б.).
Құлсары қ.	көтеріңкі СИ=6,6 НП=11	көтеріңкі СИ=3,2 НП=0	көміртегі оксиді (3,1 ШРШм.б.)
Мақат п.	көтеріңкі СИ=3,1 НП=0	төмен СИ=0,8 НП=0	
Индер п.	көтеріңкі СИ=1,3 НП=0	төмен СИ=1,6 НП=0	азот диоксиді (1,2 ШРШм.б.), көміртегі оксиді (1,2 ШРШм.б.),
Жанбай с.	өте жоғары СИ=1,3 НП=25	төмен СИ=2,5 НП=4	азот диоксиді (2,5 ШРШм.б.)
Ганюшкино п.	жоғары СИ=1,4	көтеріңкі СИ=2,0	күкірттісутегі (2,0 ШРШм.б.)

Қорытынды:

Соңғы бес жыл ішінде ауаның ластану деңгейі келесідей өзгерді

Кестеден көріп отырғанымыздай, Атырау қаласының 1 тоқсан бойынша соңғы бес жылда, яғни 2022, 2024 жылдары Атырау қаласында атмосфералық ауаның ластану деңгейі «көтеріңкі» деп бағаланды, 2023 жылы – «төмен», 2026 жылы – «жоғары», ал 2025 жылы ауаның ластану көрсеткіші – «өте жоғары» деңгейде бағаланды.

2026 жылдың бірінші тоқсанда Атырау облысындағы синоптикалық жағдай тұрақты барикалық өрістер мен белсенді фронтальды бөлімдердің өзгеруімен сипатталды, бұл Атырау қаласының атмосфералық ауасында ластаушы заттардың таралу динамикасын анықтады. Қаңтар мен Ақпанда суық Сібір антициклоны мен отырықшы барик өрістерінің әсері басым болды. Жоғары қысымды шындардың орнатылуы тыныш ауа-райының және ауыспалы бағыттағы әлсіз желдің (0-5 м/с) басым болуына ықпал етті.

Беткі қабаттағы қуатты температуралық инверсиялармен бірге бұл ауа массаларының тік және көлденең араласуына жол бермейтін қолайсыз метеорологиялық жағдайларды (ҚМЖ) тудырды.

Қорытынды:

Соңғы бес жыл ішінде ауаның ластану деңгейі келесідей өзгерді:

Кестеден көріп отырғанымыздай, Құлсары қаласының 1 тоқсан бойынша

атмосфералық ауаның ластану деңгейі соңғы бес жылда «көтеріңкі» болып бағаланған, тек 2023 жылы «төмен» деңгейде бағаланды.

Қорытынды:

Соңғы бес жыл ішінде ауаның ластану деңгейі келесідей өзгерді:

Кестеден көріп отырғанымыздай, Мақат поселкесі бойынша атмосфералық ауаның ластану деңгейі 1 тоқсанда атмосфералық ауаның ластану деңгейі 2022 және 2025 жылдары – «көтеріңкі», ал 2023, 2024 және 2026 жылдары – «төмен» деп бағаланды.

Қорытынды:

Соңғы бес жыл ішінде ауаның ластану деңгейі келесідей өзгерді:

Кестеден көріп отырғанымыздай, Индер поселкесі бойынша атмосфералық ауаның ластану деңгейі 1 тоқсанда атмосфералық ауаның ластану деңгейі 2022 және 2025 жылдары – «көтеріңкі», ал 2023, 2024 және 2026 жылдары – «төмен» бағаланды.

Қорытынды:

Соңғы бес жыл ішінде ауаның ластану деңгейі Жанбай селосы бойынша келесідей өзгерді:

Кестеден көріп отырғанымыздай, Жанбай селосы бойынша соңғы бес жылда 1 тоқсанда атмосфералық ауаның ластану деңгейі 2023 жылы «төмен», 2022, 2026 жылдары «көтеріңкі» деп бағаланды, 2024 жылы – «жоғары», ал 2025 жылы – «өте жоғары» деңгейде бағаланды.

Қорытынды:

Соңғы бес жыл ішінде ауаның ластану деңгейі Ганюшкино поселкесі бойынша келесідей өзгерді:

Кестеден көріп отырғанымыздай, Ганюшкино поселкесі бойынша соңғы бес жылда 1 тоқсанда атмосфералық ауаның ластану деңгейі 2022, 2024 және 2026 жылдары «көтеріңкі» деп бағаланды, 2023 жылы – «төмен», ал 2025 жылы – «жоғары» деңгейде деп бағаланды.

3. Атмосфералық жауын-шашындардың сапасы

Атмосфералық жауын-шашынның химиялық құрамына бақылау 4 метеостанцияда (Атырау, Ганюшкино, Пешной, Құлсары) алынған жаңбыр суына сынама алумен (қосымша-1) жүргізілді.

Жауын-шашын сынамаларында 1,53% сульфаттар, 3,64% хлоридтер, 84,53% гидрокорбанаттар, 1,68% магний иондары, 8,62% кальций иондары басым болды.

4-кестеде жауын-шашындардағы жеке ластаушы заттардың құрамына сипаттама

Атмосфералық жауын-шашынның химиялық құрамы

Көрсеткіштер	Метеостанциядағы ең төменгі концентрация	Метеостанциядағы ең жоғары концентрация
жалпы минерализация	Кұлсары МС – 40,65/дм ³	Ганюшкино МС – 98,63
pH (сутек көрсеткіші)	Пешной МС – 6,48 Ганюшкино МС – 6,48	Атырау МС – 6,93
Аниондар, мг/л		
Сульфаттар (SO ₄)	Ганюшкино МС – 0,44	Атырау МС – 1,49
Хлоридтер (Cl)	Кұлсары МС – 1,32	Атырау МС – 4,37
Гидрокарбонаттар (НСО ₃)	Кұлсары МС – 29,89	Ганюшкино МС – 87,84
Катиондар, мг/л		
Магний (Mg)	Пешной МС – 0,86	Ганюшкино МС – 1,34
Кальций (Ca)	Пешной МС – 3,47	Атырау МС – 7,27

4. Атырау облысы аумағындағы жер үсті сулар сапасының мониторингі

Атырау қаласы бойынша жер үсті суларының сапасын бақылау 5 су объектісінің (Жайық, Қиғаш өзендері, Шаронова, Перетаска және Яик арналары) 20 тұстамасында жүргізілді.

Теңіз суы сапасына мониторинг жасау Каспий теңізінің **22** жағалаулық нүктеде жүргізіледі: теңіз кеме жүретін су арнасы (2), Жайық өзені қайраңы (5), Волга өзені қайраңы (5), Шалығи шығанағы аралдары станциялары (5), Жанбай кенті (5).

Жер үсті суларын зерттеу кезінде су сынамаларында су сапасының **43** физикалық және химиялық көрсеткіштері анықталады: *көзбен шолып бақылау, температура, қалқыма заттар, мөлдірлігі, түсі, сутегі көрсеткіші (pH), еріген оттегі, ОБТ5, ОХТ, құрғақ қалдық, құрамында тұз бар негізгі иондар, биогенді элементтер, органикалық заттар (мұнай өнімдері, фенолдар), ауыр металдар мен пестицидтер.*

Атырау облысы аумағындағы гидробиологиялық көрсеткіштер бойынша жер үсті және теңіз сулары сапасының жай-күйіне мониторинг 5 тұстамада 3 су объектісінде (Жайық, Қиғаш өзендері және Шаронова тармағында) жүргізілді. Зерттелетін объектіге судың өткір уыттылығын анықтауға арналған 5 сынама талданды.

3.1 Атырау облысы аумағындағы жер үсті сулар гидрохимиялық көрсеткіштері бойынша сапасының мониторинг нәтижелері.

Қазақстан Республикасының су объектілерінің су сапасын бағалауға арналған негізгі нормативтік құжаттар «Жерүсті су объектілеріндегі және (немесе) олардың учаскелеріндегі су сапасын сыныптаудың бірыңғай жүйесі» (*ҚР СРИМ 04.06.2025 жылғы № 111-НҚ бұйрығы*) (бұдан әрі - Бірыңғай жіктеме) болып табылады.

Су объектілерінің су сапасы Бірыңғай сыныптау бойынша келесідей бағаланады:

Су объектісінің атауы	Су сапасының сыныбы		Параметрлері	өл. бір.	концентрациясы
	1 тоқсан 2025 ж.	1 тоқсан 2026 ж.			

Жайық өз.	4 сынып (ластанған)	3 сынып (орташа ластанған)	ОБТ5	мг/дм ³	2,6
			ОХТ	мг/дм ³	17,9
			Магний	мг/дм ³	26,8
Перетаска тарм.	4 сынып (ластанған)	3 сынып (орташа ластанған)	ОБТ5	мг/дм ³	2,5
			ОХТ	мг/дм ³	19
			Магний	мг/дм ³	29,9
			Мұнай өнімдері	мг/дм ³	0,064
Яик тарм.	4 сынып (ластанған)	3 сынып (орташа ластанған)	ОБТ5	мг/дм ³	2,5
			ОХТ	мг/дм ³	18,6
			Магний	мг/дм ³	29,7
			Мұнай өнімдері	мг/дм ³	0,075
Қиғаш өз.	3 сынып (орташа ластанған)	3 сынып (орташа ластанған)	ОБТ5	мг/дм ³	2,39
			ОХТ	мг/дм ³	18
			Магний	мг/дм ³	31,9
			Мұнай өнімдері	мг/дм ³	0,065
Шаронова тарм.	3 сынып (орташа ластанған)	3 сынып (орташа ластанған)	ОБТ5	мг/дм ³	2,47
			ОХТ	мг/дм ³	17,6
			Магний	мг/дм ³	31,4
			Мұнай өнімдері	мг/дм ³	0,063

Кестеден көріп отырғанымыздай, 2025 жылдың 1 тоқсанымен салыстырғанда Жайық өзені, Перетаска мен Яик тармақтары 4 сыныптан 3 сыныпқа өтті - жақсарды. Қиғаш өзені, Шаронова тармағы айтарлықтай өзгерген жоқ.

Атырау облысы бойынша су объектілеріндегі негізгі ластаушы заттар ОБТ5, ОХТ, магний мен мұнай өнімдері болып табылады.

Жоғары және экстремалды жоғары ластану жағдайлары

2026 жылғы 1 тоқсанда Атырау облысының аумағында ЖЛ және ЭЖЛ жағдайлары тіркелмеді.

Су объектілерінің сапасы жөніндегі ақпарат тұстамалар шегінде гидрохимиялық көрсеткіштер бойынша 1-қосымшада көрсетілген.

Су объектілерінің сапасы жөніндегі ақпарат тұстамалар шегінде токсикологиялық көрсеткіштер бойынша 2-қосымшада көрсетілген.

Гидробиологиялық көрсеткіштер бойынша жер үсті сулары сапасының жай-күйі

Жайық өзені. Жайық өзені бойынша биотестілеу сынақ параметріне сәйкес бақылау нүктелерінің кезекті орналасқан жері: Дамба кентінде – 0%, Атырау қаласы "Атырау су арнасы" КМК тасталуынан 0,5 км төмен – 0%. Индер кенті су бекетінің жармасында – 0%. Алынған мәліметтер сынақ объектісінде суда уытты әсерінің болмағандығын көрсетеді.

Шаронов тармағы. Сынақ объектісі үшін судың өткір уыттылығын анықтау процесінде өлшенген дафнияның ағымды бақылауға (сынақ параметріне) қатысты пайызы – 0% құрайды. Сынақ объектісінде улы әсер табылған жоқ.

Қиғаш өзені. Қиғаш өзеніндегі биотестілеу кезінде алынған деректер сынақ объектісіне улы әсерін тигізбеді. Зерттелген суда қалған дафнилердің саны 100%-ды құрады. Сынақ параметрі – 0%.

Атырау облысының аумағында 3 су объектісінде (Жайық, Қиғаш өзендері,

Шаронов тармағы) биотестілік (судың өткір уыттылықты анықтау) жүзеге асырылды.

Жайық және Кигаш өзендерінде, Шаронов тармағында токсикологиялық көрсеткіштер бойынша жер үсті суларының сапасы тірі ағзаларға өте уытты әсер етпеді. Жайық өзенінің тұстамасында сынақ көрсеткіші – 0%, Қиғаш өзенінде – 0%, Шаронов тармағында – 0% шегінде болды.

5. Радиациялық жағдай

Атмосфералық ауаның ластануының гамма сәулелену деңгейіне күнсайын жергілікті 3 метеорологиялық стансада (Атырау, Пешной, Құлсары) жүргізіледі. Атмосфераның жерге жақын қабатында радиоактивтердің түсу тығыздығына бақылау Атырау облысында метеорологиялық станцияда (Атырау) ауа сынаmasını горизонтальді планшеттер алу жолымен жүзеге асырылды. Стансада бес тәуліктік сынама жүргізілді.

Көрсеткіштердің шекті мәндері

Көрсеткіш ШРШ	Максималды концентрация	Ең төменгі концентрация
Гамма-фон (0,57 мкЗв/ч)	0,16 мкЗв/сағ	0,08 мкЗв/сағ
Тығыздық (110 Бк/м ²)	2,6 Бк/м ²	1,4 Бк/м ²

Облыс бойынша радиациялық гамма-фон орташа есеппен 0,11 мкЗв/сағ құрады, ал жауын-шашынның орташа түсу тығыздығы 1,7 Бк/м² болды, бұл шекті рұқсат етілген деңгейден аспайды.

Атырау облысы бойынша бақылау бекеттерінің орналасу орны мен анықталатын қоспалар

Бекет нөмірі	Бекеттердің мекен-жайы	Сынама мерзімі	Анықталатын қоспалар
№1	мкр Самал, ул. А. Кекильбаева 15	қол күшімен алынған сынама (дискреттік әдіс)	қалқыма бөлшектер (шаң), күкірт диоксиді, көміртегі оксиді, азот диоксиді, азот оксиді, күкірттісутегі, фенол, аммиак, формальдегид, бензол, толуол, этилбензол, ортоксилол (C ₂ H ₆)
№5	мкр Курсай, ул. Карабау строение 12		қалқыма бөлшектер (шаң), күкірт диоксиді, көміртегі оксиді, азот диоксиді, азот оксиді, күкірттісутегі, фенол, аммиак, формальдегид
№6	№6, Жұлдызықшама ауданы 6-шы көше 29	әр 20 минут сайын үзіліссіз режимде	озон (жер үсті қабаты)
№8	Сырдария Зауданы		қалқыма бөлшектер РМ-10 және РМ-2,5, көміртегі оксиді, азот диоксиді, азот оксиді.
№9	Береке шағын ауданы, Береке өндірістік ауданы		Озон (жер үсті қабаты), көміртегі оксиді.
№11	Дамба ауылы, балық инспекциясының аумағы		күкірт диоксиді, азот диоксиді, күкірттісутегі, көміртегі оксиді
№12	Ақшагала ы.а., 2 көше, 1а үй		күкірт диоксиді, азот диоксиді, күкірттісутегі, көміртегі оксиді
№15	Ауэзова к-сі, 28А, "Мунайшы" стадионының аумағында		күкірт диоксиді, азот диоксиді, күкірттісутегі, көміртегі оксиді
№17	Самал ы.а., 7 көше, 42 үй		күкірт диоксиді, азот диоксиді, күкірттісутегі, көміртегі оксиді
№7	Құлсары қ. Махамбет Өтемісов көшесі, 37А		қалқыма бөлшектер (шаң), көміртегі оксиді, азот диоксиді, азот оксиді, күкірттісутегі, күкірт диоксиді
№19	Құлсары қ., Өнеркәсіптік аймақ МГӨБ		күкірт диоксиді, азот диоксиді, күкірттісутегі, көміртегі оксиді
№1	Мақат ауылы, Мақат ауданының Мәдениет үйі, Алаш көшесі, 23		күкірт диоксиді, азот диоксиді, көміртегі оксиді
№1	Индербор ауданы, Индербор Мәдениет үйі, Н. Мендіғалиев көшесі 47		күкірт диоксиді, азот диоксиді, күкірттісутегі, көміртегі оксиді
№1	Жанбай кенті, Т.Нысанов көшесі 96 учаскесі		күкірт диоксиді, азот диоксиді, күкірттісутегі, көміртегі оксиді
№1	Құрманғазы (Ганюшкино) кенті Құрманғазы ауданының Мәдениет	күкірт диоксиді, азот диоксиді, күкірттісутегі, көміртегі оксиді	

	үйі, Абай көшесі, 50-үй		
Атырау қ.	3 сынама алу нүктелері	Жылжымалы зертхана тоқсан сайын 1 рет (10 күн ішінде)	қалқыма бөлшектер РМ-10 және РМ-2,5,көміртегі оксиді, азот диоксиді, күкірт диоксиді, күкірттісутегі, фенол, формальдегид, көмірсутектер(С12-С19), метан, ұшпа органикалық қосылыстар (ҰОҚ).

Атырау облысының бақылау посттарының, экспедициялық нүктелердің және метеостанцияның орналасу картасы

2026 жылғы 1 тоқсандағы тұстамалар бойынша Атырау облысының жер үсті суларының сапасы туралы ақпарат

Су объектісі және тұстама	Физика-химиялық параметрлердің сипаттамасы	
Жайық өз.	судың температурасы 1,2-4,1°С шегінде, сутегі көрсеткіші 7,1-7,42, суда еріген оттегі– 9,08-10,7мг/дм ³ , ОБТ5 –2,2-2,72 мг/дм ³ , мөлдірлігі-17-19 см, кермектілігі – 3,46-5,7 мг/дм ³	
өз. Индер ауд.	3 сынып	ОБТ5 –2,5мг/дм ³ ОХТ –18,2 мг/дм ³ Магний – 24,6мг/дм ³ Мұнай өнімдері –0,058мг/дм ³ ОБТ5, ОХТ, магний нақты концентрациясы фондық сыныптан аспайды, мұнай өнімдері концентрациясы асады.
АҚ «Казтрансойл» НПС Индер Жайық өзенінен 0,5 км жоғары	3 сынып	ОБТ5 –2,4мг/дм ³ ОХТ –17,8мг/дм ³ Магний – 32,6 мг/дм ³ Мұнай өнімдері –0,061мг/дм ³
АҚ «Казтрансойл» НПС Индер Жайық өзенінен 0,5 км төмен	3 сынып	ОБТ5 – 2,8мг/дм ³ ОХТ –18,2мг/дм ³ Магний – 22,8мг/дм ³ Мұнай өнімдері –0,057мг/дм ³
с.Береке Жайық өзенінен 0,5 км жоғары	3 сынып	ОБТ5 – 2,4 мг/дм ³ ОХТ – 18,1 мг/дм ³ Магний – 24,1 мг/дм ³
с.Береке Жайық өзенінен 0,5 км төмен	3 сынып	ОБТ5 – 2,6 мг/дм ³ ОХТ – 18,3 мг/дм ³ Магний – 28,4 мг/дм ³
Атырау қаласы, 1 км жоғары	3 сынып	ОБТ5 – 2,63 мг/дм ³ ОХТ – 17,6 мг/дм ³ Магний – 21,5 мг/дм ³
Атырау қ, 0.5 км жоғары «Атырау су арнасы» КМК	3 сынып	ОБТ5 – 2,65 мг/дм ³ ОХТ – 17,4 мг/дм ³ Магний – 25,9 мг/дм ³
Атырау қ, 0.5 км төмен «Атырау су арнасы» КМК	3 сынып	ОБТ5 – 2,51 мг/дм ³ ОХТ – 17,5 мг/дм ³ Магний – 24,01 мг/дм ³
Атырау қаласы, 1 км төмен	3 сынып	ОБТ5 – 2,35 мг/дм ³ ОХТ – 17,7 мг/дм ³ Магний – 30,3 мг/дм ³
"Орал-Атырау бекіре зауыты" РМҚК тасталуынан 3 км төмен Курилкино	3 сынып	ОБТ5 – 2,52 мг/дм ³ ОХТ – 18,6 мг/дм ³ Магний – 26,9 мг/дм ³ Мұнай өнімдері – 0,072 мг/дм ³
«Орал-Атырау бекіре зауыты» РМҚК тасталуынан 0,5 км жоғары Курилкино	3 сынып	ОБТ5 – 2,78 мг/дм ³ ОХТ – 17,9 мг/дм ³ Магний – 28,8 мг/дм ³
Дамба кенті	3 сынып	ОБТ5 – 2,45 мг/дм ³ ОХТ – 17,5 мг/дм ³ Магний – 31,4 мг/дм ³

		ОБТ5, ОХТ нақты концентрациясы фондық сыныптан аспайды, магний концентрациясы асады.
Перетаска тармағы		судың температурасы 1,2-11,2°C шегінде, сутегі көрсеткіші 7,28-7,8, суда ерітілген оттегі – 8,7-10 мг/дм ³ , ОБТ5 –2,02-2,91 мг/дм ³ , мөлдірлігі – 22-30 см, кермектілігі – 3,26-4,42 мг/дм ³
Ағыстың тармақталуынан 0,5 км төмен Перетаска	3 сынып	ОБТ5 –2,64мг/дм ³ ОХТ –18,7мг/дм ³ Магний –30,07мг/дм ³
Атырау к., "Атырау ЖЭО" АҚ тасталуынан 2 км жоғары»	3 сынып	ОБТ5 – 2,45 мг/дм ³ ОХТ – 19,9 мг/дм ³ Магний –30,6мг/дм ³ Мұнай өнімдері –0,068мг/дм ³
Атырау к., "Атырау ЖЭО" АҚ тасталуынан 2 км төмен»	3 сынып	БПК5 – 2,54 мг/дм ³ ХПК – 18,7 мг/дм ³ Магний –28,9мг/дм ³ Мұнай өнімдері –0,09мг/дм ³
Яик тармағы		судың температурасы 1,2-3,9°C шегінде, сутегі көрсеткіші 7,25-7,75, суда еріген оттегі – 9-10мг/дм ³ , ОБТ5 –2,19-2,8 мг/дм ³ , мөлдірлігі 22-30см, кермектілігі – 3,1-4,28 мг/дм ³
Ракуша с. Яик ағысының тармақталуынан 0,5 км төмен	3 сынып	ОБТ5 – 2,52 мг/дм ³ ОХТ – 18,07 мг/дм ³ Магний –29 мг/дм ³ Мұнай өнімдері –0,075мг/дм ³
Еркінқала ауылы, "Атырау бекіре балық өсіру зауыты" РМҚК тасталуынан 0,5 км жоғары»	3 сынып	ОБТ5 – 2,73 мг/дм ³ ОХТ – 18,1 мг/дм ³ Магний –26,7мг/дм ³ Мұнай өнімдері –0,086мг/дм ³
Еркінқала ауылы, "Атырау бекіре балық өсіру зауыты" РМҚК тасталуынан 0,5 км төмен»	3 сынып	ОБТ5 – 2,33 мг/дм ³ ОХТ – 18,3 мг/дм ³ Магний –33,57мг/дм ³ Мұнай өнімдері –0,064мг/дм ³
Шаронова тармағы		судың температурасы 1,5-3,8°C шегінде, сутегі көрсеткіші 7,15-7,45, суда еріген оттегі – 8,7-9,4мг/дм ³ , ОБТ5 -2,23-2,6 мг/дм ³ , мөлдірлігі 22-30см, кермектілігі – 4,2-4,6 мг/дм ³
аул.Ганюшкино, су бекетінің тұсы	3 сынып	ОБТ5 – 2,47 мг/дм ³ ОХТ – 17,6 мг/дм ³ Магний – 31,37 мг/дм ³ Мұнай өнімдері – 0,063 мг/дм ³ . ОБТ5, ОХТ нақты концентрациясы фондық сыныптан аспайды, магний мен мұнай өнімдері асады.
Қиғаш өзені		судың температурасы 1,2-3,6°C шегінде, сутегі көрсеткіші 7,18-7,42, суда еріген оттегі- 8,7-9,4мг/дм ³ , ОБТ5 -2,28-2,47 мг/дм ³ , мөлдірлігі 22-30см, түстілігі 15-18 градус, кермектілігі- 4,1-4,44 мг/дм ³
аул.Котяевка, су бекетінің тұсы	3 сынып	ОБТ5 – 2,39 мг/дм ³ ОХТ – 18 мг/дм ³ Магний – 31,9 мг/дм ³ Мұнай өнімдері – 0,065 мг/дм ³ . ОБТ5, ОХТ нақты концентрациясы фондық сыныптан аспайды, магний мен мұнай өнімдері асады.

Атырау облысының жер үсті мен теңіз суларының сапасының гидробиологиялық көрсеткіштері (уыттылық) жөнінде ақпарат

№	Су объектісі	Бақылау нүктесі	Бағдарлау нүктесі	Биотестілеу	
				Сынақ параметрі,%	Суды бағалау
1.	Жайық өзені	Дамба кенті		0%	Уытты әсер жоқ
		Индер кенті	су бекетінің жармасында	0%	
		Атырау қаласы	"Атырау су арнасы" КМК тасталуынан 0,5 км төмен	0%	
2.	Шаронов тармағы	Ганюшкино селосы	су бекетінің жармасында	0%	
3.	Кигаш өзені	Котьяевка селосы	су бекетінің жармасында	0%	

Анықтамалық бөлім

Елді –мекен ауасындағы ластаушы заттардың шекті жол берілген шоғырлары
(ШЖШ)

Наименование примесей	ШЖШ мәні, мг/м ³		Қауіптілік класы
	Максималды бір ретгі (ШЖШ _{М.б.})	Орта-тәуліктік (ШЖШ _{о.т.})	
Азот диоксиді	0,2	0,04	2
Азот оксиді	0,4	0,06	3
Аммиак	0,2	0,04	4
Бенз/а/пирен	-	0,1 мкг/100 м ³	1
Бензол	0,3	0,1	2
Бериллий	0,09	0,00001	1
Қалқыма бөлшектер (шаң)	0,5	0,15	3
PM 10 қалқыма бөлшектері	0,3	0,06	
PM 2,5 қалқыма бөлшектері	0,16	0,035	
Хлорлы сутек	0,2	0,1	2
Кадмий	-	0,0003	1
Кобальт	-	0,001	2
Марганец	0,01	0,001	2
Мыс	-	0,002	2
Күшән	-	0,0003	2
Озон	0,16	0,03	1
Қорғасын	0,001	0,0003	1
Күкірт диоксиді	0,5	0,05	3
Күкірт қышқылы	0,3	0,1	2
Күкіртсутегі	0,008	-	2
Көміртегі оксиді	5,0	3	4
Фенол	0,01	0,003	2
Формальдегид	0,05	0,01	2
Фторлы сутек	0,02	0,005	2
Хлор	0,1	0,03	2
Хром (VI)	-	0,0015	1
Мырыш	-	0,05	3

«Қалалық және ауылдық елді-мекендердегі атмосфералық ауаға қойылатын гигиеналық нормативтер» (2022 жылғы 2 тамыз №ҚР ДСМ-70 СанЕН)

Атмосфераның ластану индексінің дәрежесін бағалау

Градации	Атмосфералық ауаның ластануы	көрсеткіштер	Айға бағалау
I	Төмен	СИ ЕЖҚ, %	0-1 0
II	Көтеріңкі	СИ ЕЖҚ, %	2-4 1-19
III	Жоғары	СИ ЕЖҚ, %	5-10 20-49
IV	Өте жоғары	СИ ЕЖҚ, %	>10 >50

Мемлекеттік органдарды тұрғындар қоғамдастырған ақпараттандыру үшін қалалардың атмосфера ластануының жай-күйі жөніндегі құжат 52.04.667-2005 БҚ. Әзірлеуге, салуға баяндауға және мазмұндауға қойылатын жалпы талаптар.

ЭКОЛОГИЯЛЫҚ МОНИТОРИНГ ДЕПАРТАМЕНТІ
РМК «КАЗГИДРОМЕТ» АТЫРАУ ҚАЛАСЫ БОЙЫНША ФИЛИАЛЫ
МЕКЕН-ЖАЙ:
АТЫРАУ ҚАЛАСЫ
ТАЛҒАТ БИГЕЛЬДИНОВА 10А
ТЕЛ. 8-(7122)-52-20-96

E MAIL: INFO_ATR@METEO.KZ